

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені М.П.ДРАГОМАНОВА

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і психології

Т.О.Олефіренко

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

варіативної навчальної дисципліни

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ШКІЛЬНІЙ І ПОЗАШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

освітнього ступеня магістр

галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво і реставрація
шифр за навчальним планом СВ02

Робоча програма “Актуальні проблеми навчання образотворчого мистецтва у шкільній і позашкільній освіті”, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова від “ ____ ” _____ 20__ року, протокол № ____.

Розробник програми: Руденко І. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М. П. Драгоманова.

Затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва “ ____ ” _____ 20__ року, протокол № ____

Завідувач кафедри

_____ (Шевнюк О. Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис дисципліни
Шифр дисципліни СВ02

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Кількість кредитів - 3		Методи навчання проблемно-пошуковий дослідницький проектний
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Загальна кількість годин		
	<i>Денна - 90</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній ступінь: магістр	Лекції		
	16		
Варіативна	Семінарські заняття		
	16		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом - 2	Практичні заняття		Форми поточного контролю дослідницькі завдання
	Індивідуальні заняття		
Семестр – 3			
	Самостійна робота		
Тижневе навантаження (год) аудиторне - 4 самостійна робота- 5	58		Форма підсумкового контролю екзамен
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС		
Мова навчання - українська	1:2		

Предмет вивчення навчальної дисципліни — художньо-педагогічні технології навчання образотворчого мистецтва у шкільній і позашкільній освіті.

Міждисциплінарні зв'язки — педагогіка і психологія вищої освіти, дидактика, рисунок, живопис, композиція, декоративно-прикладне мистецтво, методика художньої освіти, теорія й історія образотворчого мистецтва.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета полягає в особистісному художньо-педагогічному розвитку студента; формуванні методичної компетентності у сфері художньо-педагогічної, художньо-естетичної освіти та виховання.

Завдання курсу:

- володіння змістом сучасних освітніх програм;
- розуміння нових тенденцій в галузі «Мистецтво»;
- володіння сучасною методологією предметів художньо-естетичного циклу та художньо-педагогічними технологіями;
- використання ІКТ;
- організації позакласних заходів (конкурс, виставку, олімпіада тощо);
- інноваційної та дослідницької діяльності учителя образотворчого мистецтва;
- розроблення нових програм, дидактичних та методичних матеріалів, календарно-тематичного планування.

Навчальний матеріал дисципліни, зміст практичних занять, критерії та порядок оцінювання та додаткова інформація розміщені на веб-сайті курсу за посиланням <https://moodle.npu.edu.ua/enrol/index.php?id=2420>

II. Основні результати навчання та сформовані компетентності

№з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР18. Організувати на інноваційній основі процес художнього навчання у закладах загальної середньої освіти та позашкільних інституціях відповідно до існуючих умов і потреб суспільства.	К17. Здатність проектувати, організувати, проводити інноваційний навчальний процес з образотворчого мистецтва у загальноосвітніх навчальних закладах і позашкільних інституціях, оцінювати його ефективність.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 год.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Ауд	Лекції	Сем (прак.)	Лаб.	СРС	Ауд	Лекції	Сем.	Лаб.	СРС
Змістовий модуль 1. Методичні засади навчання образотворчого мистецтва в шкільній та позашкільній освіті											
1	Тема 1. Цілі, зміст, структура базової художньої освіти	10	6	2		8					
2	Тема 2. Структура і типи нестандартних занять образотворчого мистецтва	10	6	4		8					
3	Тема 3. Сучасні художньо-педагогічні технології на заняттях образотворчого мистецтва	8	4	6		18					
4	Тема 4. Художньо-інтегративні технології на заняттях образотворчого мистецтва. Види інтеграції.	10	6	4		10					
5	Тема 5. Технологія диференційованого навчання та ігрові технології на заняттях образотворчого мистецтва.	10	6	4		10					
Разом:		32	16	16		58					

IV. Зміст дисципліни

Назва модулів, тем та їх зміст	Кількість год.	
	Всього	Лекцій
Змістовий модуль 1. Методичні засади навчання образотворчого мистецтва в шкільній та позашкільній освіті Тема 1. Цілі, зміст, завдання базової художньої освіти Місце предмета «Образотворче мистецтво» у шкільній освіті. Зміст предмета. Нормативні документи Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Програма і навчально-методичні комплекси з	28	6

<p>образотворчого мистецтва. Державний стандарт освіти. Підручники та навчальні посібники з образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі. Календарно-тематичне планування уроків з образотворчого мистецтва.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. <i>Офіційний вісник України</i>. Київ, 2004. № 2. Т. 1. С. 52.</p> <p>Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Музичне. Образотворче мистецтво. Інтегрований курс «Мистецтво». 5–9 клас. Упор. Л. М. Масол. Київ, 2017. 32 с.</p> <p>Програма «Образотворче мистецтво» для загальноосвіт. навч. закл. 1–4 класи. Р. Т. Шмагало, Ж. С. Марчук, І. Б. Вачкова та ін. <i>Мистецтво і освіт.</i> Наук.-метод. журнал. Київ, 2012. № 1 (63). С. 8–13, № 2 (64). С. 6–9, № 3 (65). С. 7.–10. № 4 (66). С. 7–10.</p> <p>Образотворче мистецтво. Теорія навчання. Календарно-тематичне планування. Основні поняття образотворчого мистецтва. 1–7 кл. Навч.-метод. посіб. для вчителів. Г. А. Полякова та ін. Харків, 2001. 159 с., іл.</p>		
<p>Тема 2. Структура і типи нестандартних уроків образотворчого мистецтва</p> <p>Форми організації навчальної діяльності. Урок, його структура. Типи уроків: теоретичний урок (урок-бесіда), комбінований урок, практичний урок (малювання з натури, по пам'яті, за уявою, на теми, декоративне малювання, аплікація). Сучасні уроки образотворчого мистецтва (проблемний урок, урок-сходження, урок-образ, урок-вернісаж, урок-свято мистецтв, урок-подорож, урок-екскурсія), методи подачі матеріалу. Аналіз уроку. Загальні вимоги до аналізу уроку. Форми аналізу та самоаналізу уроку: короткий, структурний, системний, повний, комбінований, психологічний, дидактичний, комплексний. Рівні проведення уроків. Алгоритм системного аналізу уроку.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>Методика навчання мистецтва у початковій школі. Посіб. для вчителів. Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, [Е. В. Белкіна], О. В. Калініченко, І. В. Руденко. Харків, 2006. С. 7–51.</p> <p>Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Навч.-метод. посіб. для вчит. Київ, 2015. 124 с.</p> <p>Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Наук.-метод. посіб. Київ, 2004. 192 с.</p>		6
<p>Тема № 3. Зміст навчання образотворчого мистецтва в шкільній та позашкільній освіті</p> <p>Зміст освіти. Зміст і структура програми «Образотворче мистецтво»; інтегрованого курсу «Мистецтво». Навчально-методичне забезпечення занять з образотворчого мистецтва. Навчальні завдання основних розділів програми. Підручники з образотворчого мистецтва, мистецтва та їх аналіз. Наповнення кабінету образотворчого мистецтва (обладнання, оформлення, матеріальна навчальна база).</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Музичне. Образотворче мистецтво. Інтегрований курс «Мистецтво». 5–9 клас. Упор. Л. М. Масол. Київ, 2017. 32 с.</p>		4
<p>Тема 4. Художньо-інтегративні технології на заняттях образотворчого мистецтва. Види інтеграції.</p> <p>Інтеграція у галузі мистецької освіти. Самостійні види мистецтва: музика, образотворчі мистецтва. Сполучення мистецтв та їх взаємодія. Синтетичні види мистецтва: театр, кіно, телебачення, хореографія,</p>		6

<p>естрада, цирк. Синестезія (співвідчуття). Кольоровий слух, «музичний» живопис. Два основних підходи до вивчення мистецьких дисциплін — предметний та інтегративний. Види художньо-інтегративних технологій з одним або кількома провідними інтеграторами (за Л.Масол): духовно-світоглядна (ґрунтується на тематизмі, спільному для усіх видів мистецтва); естетико-мистецтвознавча (здійснюється на основі застосування споріднених для різних видів мистецтв понять і категорій (інтеграція на засадах естетичних категорій, художньо-мовну й жанрову інтеграція).</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Навч. посіб. Київ, 2004. 352 с.</p> <p>Методика навчання мистецтва у початковій школі. Посіб. для вчителів. Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, [Е. В.Белкіна], О. В. Калініченко, І. В. Руденко. Харків, 2006. 256 с.</p> <p>Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Навч.-метод. посіб. для вчит. Київ, 2015. 124 с.</p> <p>Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. Київ, 2008. 274 с.</p>		
<p>Тема 5. Технологія диференційованого навчання та ігрові технології на заняттях образотворче мистецтво.</p> <p>Загальні особливості технології диференційованого навчання, специфіка її використання на уроках «Мистецтва» у загальноосвітній школі. Диференціювання дітей за рівнем художніх здібностей (сучасні підходи до діагностики здібностей). Розробка диференційованих завдань з різних видів мистецтва. Індивідуальні завдання та робота в групах.</p> <p>Введення ігор на різних стадіях уроку мистецтво. Ігри в різних видах мистецької діяльності (музичних, хореографічних, ігри-драматизації тощо). Мультимедіа як сучасна інформаційна технологія, що об'єднує п'ять типів різномірних даних (графічне зображення, текст, звук, відео й анімацію) в єдине ціле.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела</p> <p>Методика навчання мистецтва у початковій школі. Посіб. для вчителів. Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, [Е. В.Белкіна], О. В.Калініченко, І. В. Руденко. Харків, 2006. 256 с.</p> <p>Гумінська О. Використання мультимедійних засобів — оновлення методики викладання мистецтв. <i>Мистецтво та освіта. наук.-метод. журнал</i>. Київ, 2009. №3 (53). С. 21–25. №4 (54). 2009. С. 19–22.</p>		6

4.1. Плани семінарських (практичних) занять

Тема 1. Цілі, зміст, структура базової художньої освіти

1. Місце предмета «Образотворче мистецтво» у шкільній освіті. Зміст предмета.
2. Календарно-тематичне планування уроків з образотворчого мистецтва.

Тема 2. Структура і типи нестандартних уроків образотворчого мистецтва

1. Форми організації навчальної діяльності. Структура уроку.
2. Сучасні уроки образотворчого мистецтва, методи та прийоми подачі матеріалу.
3. Розробка уроків «Сучасні уроки в художній системі освіти» (на вибір).
 - Проблемний урок.
 - Урок-сходження.
 - Урок-образ.
 - Урок-вернісаж.
 - Урок-свято мистецтв.
 - Урок-подорож.

- Урок-екскурсія.

4. Алгоритм системного аналізу уроку.

Тема 3. Сучасні художньо-педагогічні технології на уроках мистецтва Види інтеграції. Інтеграція у галузі мистецької освіти.

1. Сутність педагогічної технології.

2. Інтегративні художньо-педагогічні технології.

3. Проблемно-евристичні художньо-педагогічні технології.

4. Інтерактивні художньо-педагогічні технології.

5. Ігрові художньо-педагогічні технології.

6. Сугестивні та терапевтичні художньо-педагогічні технології.

7. Технології оцінювання. Розробка тестів з образотворчого мистецтва.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Методика навчання мистецтва у початковій школі. Посіб. для вчителів. Л. М Масол, О. В. Гайдамака, [Е. В. Белкіна], О. В. Калініченко, І. В. Руденко. Харків, 2006. 256 с.

2. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Навч.-метод. посіб. для вчит. Київ, 2015. 124 с.

4.2. Організація самостійної роботи студентів

№з/п	Завдання	Форма звітності
1	Розробити урок образотворчого мистецтва з сучасними інформаційними технологіями	Конспект у робочому зошиті
2	Розробити діагностику творчих здібностей учнів у процесі образотворчої діяльності.	Розробка у робочому зошиті
3	Проаналізувати базові та предметні компетентності учнів.	Аналіз компетентностей у робочому зошиті

V. Контроль якості знань студентів

5.1.Форми і методи поточного контролю

2 курс — IV семестр	Бали
Контрольна робота «Актуальні проблеми методики навчання образотворчого мистецтва в шкільній та позашкільній освіті»	50
Розробка конспекту «Сучасні уроки в художній системі освіти»	25
Розробка позакласного заходу мистецького спрямування	25
Поточний рейтинговий бал	100

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1	Конспект уроку з використанням однієї з художньо-педагогічних технологій.	50
2	Розробка програми гуртка мистецького спрямування	50
	Підсумковий рейтинговий бал	100
	Підсумковий рейтинговий бал — екзамен	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ

	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Оригінальність роботи — 33,3%	Студент самостійно працює над завданням, оригінально інтерпретує освітні явища, пропонує інноваційні педагогічні методи і технології	Студент частково самостійно працює над завданням, спирається на усталені наукові позиції, пропонує відомі та апробовані педагогічні методи та технології	Студент вирішує завдання за зразком, демонструє репродуктивне мислення, пропонує малоефективні педагогічні методи та технології	Студент вирішує завдання за ретельним керівництвом викладача, демонструє стандартизоване мислення, пропонує поверхові оцінки освітніх явищ
Технічне виконання роботи — 33,3%	Студент досконало витримує весь спектр технічних прийомів виконання навчального завдання	Студент у більшій мірі допускає помилки в реалізації техніки виконання навчального завдання	Студент однобічно витримує вимоги та послідовність застосування техніки виконання завдання	Студент допускає багато значних помилок у використанні техніки виконання завдання
Дотримання методичного стилю та форми — 33,3%	Студент демонструє мовностилістичну грамотність у поставленому завданні, користується численними вітчизняними та зарубіжними джерелами для виконання завдання, робить обґрунтовані висновки, повністю дотримується вимог оформлення завдання	Студент допускає окремі мовностилістичні огріхи, користується лише вітчизняними джерелами для виконання завдання, частково обґрунтовує висновки, порушує не більше однієї вимоги оформлення завдання	Студент допускає численні мовностилістичні огріхи, використовує недостатньо джерел для виконання завдання, робить необґрунтовані висновки, порушує більш однієї вимоги оформлення завдання	Студент демонструє мовностилістичну безграмотність, використовує джерела для виконання завдання без посилань, ігнорує вимоги оформлення завдання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни «Актуальні проблеми навчання образотворчого мистецтва у шкільній і позашкільній освіті»

Всього 90 год., самостійна робота — 42 год., лекції — 28 год., семінарських занять — 20 год.

Тиждень	1		2		3		4		5		6					
Модулі	Модуль 1															
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Дати																
Теоретичні розділи	Методичні засади навчання образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі															
Теми лекцій	Тема 1. Цілі, зміст, структура базової художньої освіти. Тема 2. Структура, етапи і типи нестандартних занять образотворчого мистецтва. Тема 3. Сучасні художньо-педагогічні технології на заняттях образотворчого мистецтва. Тема 4. Художньо-інтегративні технології на заняттях мистецтво. Види інтеграції. Тема 5. Технологія диференційованого навчання та ігрові технології на заняттях мистецтво.															
Теми семінарських	Тема 1. Цілі, зміст, структура базової художньої освіти						Тема 2. Структура і типи нестандартних уроків образотворчого мистецтва									
	Тема 3. Сучасні художньо-педагогічні технології на уроках образотворчого мистецтва						Тема 4. Художньо-інтегративні технології на заняттях мистецтво. Види інтеграції.									
	Тема 5. Технологія диференційованого навчання та ігрові технології на заняттях мистецтво.															
Види контролю	Контрольна робота «Актуальні проблеми методики навчання ОМ в шкільній та позашкільній освіті»						Розробка уроку «Сучасні уроки в художній системі освіти»				Розробка позакласного заходу мистецького спрямування					
ЕКЗАМЕН ПИСЬМОВИЙ																

VII. Основні і допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Гумінська О. Використання мультимедійних засобів — оновлення методики викладання мистецтв. *Мистецтво та освіта. наук.-метод. журнал*. Київ, 2009. №3 (53). С. 21–25. №4 (54). 2009. С. 19–22.
2. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Навч.-метод. посіб. для вчит. Київ, 2015. 124 с.
3. Методика навчання мистецтва у початковій школі. Посіб. для вчителів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, [Е. В. Белкіна], О. В. Калініченко, І. В. Руденко. Харків, 2006. С. 7–51.
4. Нисимчук А. С., Падалка О. С., Шпак О. Т. Сучасні педагогічні технології. Навч. посіб. Київ, 2000. 368 с.
5. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Наук.-метод. посіб. Київ, 2004. 192 с.

Допоміжна

1. Комаровська О. А., Миропольська Н. Є. До проекту оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи з мистецьких дисциплін без балів. *Сучасний виховний процес. Сутність та інноваційний потенціал*. Матеріали звіт. наук.-практ. конф. ІПВ НАПН України за 2012 рік. Івано-Франківськ, 2013. С. 139–141.
2. Железняк С. М. Образотворче мистецтво. Зошит для контролю знань (5-й клас). Київ, 2014. 24 с.
3. Железняк С. М. Образотворче мистецтво. Зошит для контролю знань (6-й клас). Київ, 2014. 24 с.
4. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Музичне. Образотворче мистецтво. Інтегрований курс «Мистецтво». 5–9 клас. Упор. Л. М. Масол. Київ, 2017. 32 с.
5. Образотворче мистецтво. Теорія навчання. Календарно-тематичне планування. Основні поняття образотворчого мистецтва: 1–7 кл. Навч.-метод. посіб. для вчителів. Г. А. Полякова, Л. І. Божко, О. О. Лейбіна и др. Харків, 2001.
6. Технології художньо-естетичного виховання учнів основної школи у позакласній роботі : монографія. Комаровська О. А., Миропольська Н. Є., Руденко І. В. та ін. За ред. Н. Є. Миропольської, О. А. Комаровської. Харків, 2015. 223 с.
URL : <http://lib.iitta.gov.ua/9885/> ; <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/9885>
7. Формування базових компетентностей учнів загальноосвітньої школи у системі інтегративної мистецької освіти. Посіб. для вчит. Л. М. Масол, Н. Є. Миропольська, В. В. Рагозіна, І. В. Руденко та ін. Київ, 2010. 368 с.
8. Формування мистецьких уподобань учнів основної і старшої школи на уроках мистецтва та в позаурочний час. *Монографія*. Комаровська О. А., Миропольська Н. Є., Ничкало С. А., Руденко І. В. Кропивницький, 2018.
9. Школа изобразительного искусства. В 10-ти т. Москва, 1964–1968.

Інформаційні ресурси

1. Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI століття).
URL : Нормативна база: <https://sites.google.com/site/smcprofil/materials/normative#>
2. Електронні версії підручників.
URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/>
3. Закон України “Про освіту” URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Закон України “Про загальну середню освіту”
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
5. Концепція “Нова українська школа”
URL: <https://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>

6. [Концепція розвитку педагогічної освіти](#)

URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5b7/bb2/dcc/5b7bb2dcc424a809787929.pdf>

7. Навчальні програми 5–9 класи. URL: <https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita-2/navchalni-prohamy-5-9-klasy-naskrizni-zmistovi-liniji/>

8. [Постанова Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688 “Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти”](#) URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF>

9. [Постанова Кабінету Міністрів “Про затвердження Державного стандарту початкової освіти”. “Державний стандарт початкової освіти”](#)

URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>

10. [Професійний стандарт „Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”](#) URL: <https://www.msp.gov.ua/files/News/20180815/20180815.pdf>

11. [РОЗПОРЯДЖЕННЯ Кабінету Міністрів від 14 грудня 2016 р. № 988-р “Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року”](#)

URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249613934>

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20___/20___ н.р.